

ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ

Է. Տ Ա Ր Ի

“Հանդեսն, ատաղիկայ տարին կը հրատարակուի նոյն ժամարով, աւելի ժոխ եւ բազմակողմանի բովանդակութեամբ:

Բաժանորդագիրն եւ այլ ամենայն պայմանք նոյն կը մնան:

Կը խնդրենք մեր բաժանորդներէն օր յառաջ նորոգել բաժանորդագրութիւնը, դիմելով հետեւեալ գործակալութեանց:

ԳՈՐԺԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ “ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՀԱՆԴԻՍԻ,”

Վրժնեւ,
 “
 Կ. ՊՈԼԻՍ.
 “ “
 “ “
 ՋՄԻԻՐԵԻՆ,
 ԱՅՏԸ,
 ԿԱՐԻ,
 ՏՐԱՊԻՉԻՆ,
 ՍԱՄՍՈՆ,
 ԿԻՐԱՍՈՆ,
 ՄԱՐՍՈՒՆ,

Մայր Վանք Միաբանութեան:
 Պր. Հատիկ Բոքոյի:
 Վանատուն Միաբանութեան:
 Բիւզանդեան գրատուն, Ղաւթիս
 Սեդրու Խան թիւ 5, եւ իւր
 Մասնաձեռն, Պանդէ գալիս թիւ 4:
 Վանատուն Միաբանութեան:
 Վանատուն Միաբանութեան:
 Հ. Ազատիկոս Վ. Ամբիկեան:
 Հ. Համազասկ Վ. Համանեան:
 Յակոբ Էֆ. Ճիւղեօզեան:
 Յովկ. եւ Գալուստ Գ. Ծոյղեան:
 Յովհ. Թ. Էֆ. Գալսեան:

ՏՓՂԻՍ.
 ՊԵՏՈՒՄ.
 ԱՆԱՅՈՒՆ.
 ՊԵՏՐՈՍԿ.
 ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵԻՆ,
 ԿԱՐՍ,
 ՄԱՆՆԵՍԻՐ.
 ԵՄԵ,
 ԿԱՆԵՍ.
 ԱՍՏՐԱԽԱՆ.
 ԷՍԿԵԼԷԻՐ.
 ԵՆԻՍԵՆԻՍ.

Պր. Յովակիմ Զաթարաշեան:
 Առաքել Էֆ. Սադոնեան:
 Պր. Կարապետ Պողոսեան Զօնեանց:
 Տ. Արամեան Էհ. Եփիմեանց:
 Տ. Երեմիայի Էհ. Թամաշեանց:
 Պր. Յակոբ Լօւսնեան:
 Պր. Յովհ. Ամբիկեան:
 Պր. Սողոմոն Դրամիտեանց:
 Տ. Ղեւոնդ Էհ. Փափաշեան:
 Պր. Ստ. Պ. Սերէրալեանց:
 Յովհաննէս Էֆ. Պաթմաշեան:
 Պր. Կարապետ Ա. Սիւնեան:

ԽՄԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷՆ

A la Rédaction de la Revue „Hantess“ Au Couvent des RR. PP. Méchitharistes
 à Vienne (Autriche) VII. 2 Mechitharistengasse, 4.

ԵՆՈՎՁ ԹԵՑԵԱՆ

ՆՈՐ ԸՆԹԱՅՅՐ

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԱՏԵՐԺ

ԱԿՏՐՈՒՆԶ ԲՆՈՒԹԵԱՆ

ԵՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԵՆ ԵՆ

Կ. ՊԱԼԻՍ

ՏՊԱԳՐ. ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

1892.

ՀԱՅՏԱՐԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՅՆԱՆ Գ. ԶԵՐԳԵՐԵԱՆ

ԳԻՆՆ Է 2/4Ը.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ

Պատրոս Դուրեանի Տաղը եւ Թատրոնի Պատրոնը
անուն գործին 199 Փոման: Բաժանարարութիւնը
կ'ընդունուին ի Կ. Պոլիս Զապաճաղը 20 Թի Պալան
հրատուը (յաւորը Ե. Գալաֆեանի): Բաժանարարութիւնը
Կ. Պոլսոյ համար Գ. 225, իսկ տարւոյ երկրորդը
համար 3 Գործը: Անորոշ գործը 2530 Փոմանի պիտի
բաղկանայ. իւրացանչիւր շարքի մէջ Փոման կը հրա-
տարակուի: Առաջին Փոմանս պիտի հրատարակուի երկ
վըրջ. պատրուակութիւնը կ'ընդունուի եւ Եւրոպա-
նական:

Հրատարակիչը

Պ. Պալանց եւ Բ. Էքսթրանան

Հասցեն

LIBRAIRE-ÉDITEUR

B. BALENTZ succ. de H. CAVAFIAN.

Coss'antiochia, Tchobanadjiar, Nr. 20.

ԻՐԱՎԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՒՆՎԱՐԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՅՆԱՆ ԹԵՐԹԻ

ԹԻՒ 1 ՅՈՒՆԻՍԻՐ 1893

ԻՍԶԻԿ ՍՈՒՆԻՐԵԱՆ. Թերթի Գործակցներէ երեք տի-	8
ԳՐ. ՍԻՐԱՅԵԱՆ. Երկրագործութիւնը. Բաժ. Պատրոններէ բա-	5
Նախագիծ. Թիւնը	5
ՅՐ. ԱՆՏ. ՄԱՆԵՐԵԱՆ. Գրիգոր Մարգարոս. Ա.	7
ԳՐԻԳՐ. ԹԵԼԵՐ. Ա. Սիւսի Հազարեան. բաժանարարութիւնը	10
Ս. Բ. Աստուած Հատուցանել. Վեպ ամանարայ.	11
ԵՂԻՍԱՅԵԱՆ. ԳՐԱՅԵԱՆ. Հայ առաքելներ աւ զոյգներ	14
ՅԱԿ. ՉԻՆԻՍԻՐԵԱՆ. Վարդի աւ Հայր.	15
ԳՐ. ՅԱՅԵԱՆ. Նոր տարւոյի առաջադ.	18
Կերպար Հայազգային պատմ. Գաղափարներ	22
Տ. Կենդանագիր	24
Հայերը	26

ՄԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Նոր Հայազգային երկրագործութիւնը	28
Բարդապան յարգութիւն	28

ՄԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ, ԳԵՂԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մ. Խորեանցի, Հաւաքներէ լեզուաւ. Բ.	29
Կովստու. պատմութիւնները	31

ՏՈՒՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Արեւելից զգալութիւն ի Հայաստան.	32
Ե-Պ. Երուսաղէմի երկրագործութիւնը	33

ԻՆՎԵՐՏԻՐԱՆ ԿԱՆ ԿԱՆ ԿԱՆ ԿԱՆ

Երկրի կ'ընդ.	32
Լազարեան Երեւանը	32

Հաւաքական ամսագիր երկ ին տարեկան գինն է 10 Գործը:

— Բաժանարարութիւնը աւելցնելով իմացարարութեան գինը. Ե այս հա-
ցեւ. Szongott Kristof urak. SZAMOSUJVAR (Hongrie.)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆԻՍԻՐ ԹՈՒՆԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Եւ իւր տաղերը. հրատ. Կ. Կոս-
տանդնից: Տի. տպ. Ե. Մարտ. 1892: Թորք 8° Երես 61:
Գինն է 15 Ը:

ՆՈՐ ԹՈՒՆԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ. Երկրագործութիւնը իւր տաղերը եւ ոտանաւ-
որները. հրատ. Կար. Կոստանդնից: Պոլսի Ա: Տի. տպ. Ե. Մարտ. 1892: Թորք 8° Երես 77: Գինն է 20 Ը:
— Նոր: Պոլսի Ա. Տի. տպ. Ե. Մարտ. 1892: Թորք 8° Երես 79:
Գինն է 20 Ը:

ՓԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե. Գ. — Նոր Դասակարգութեան Թուագիտութեան: Մամ
Ա. Գ. Բ Տպագր: Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Պալան. 1892: 8° Երես
144+144+142: Գինն է՝ (Կործնել) 10 Ը:

— Նախապատրաստական Դասակարգութեան Թուագիտութեան: Դ.
Տպագր: Կ. Պոլիս, տպ. Ե. Մարտ. 1892: 8° Երես 136: Գինն
է՝ 3 Ը:

ՄԵՆԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե. Գ. — Նոր Յոգնի Ոսկերիներ: Կ. Պոլիս, տպ.

Ե. Պալան. 1892: Թորք 8° Երես 40:

ՊԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե. Գ. — Նոր երկրի. Նկարագրութեան Նոր Երու-
սաղեմի եւ Սրբազան տեղերը: Հատուկ Ա. Տպագր: Կ. Պ.
տպ. Ե. Պ. Էրա. 1892: 8° Երես 1-80: Գինն է (երկու
հատորին ի միասին) 30 Ը:

ԹԵՐԵԱՆ ԵՆՈՎԸ — Նոր ընթացք իրագործութեան: Ա Տպագր. Կ. Պ.

տպ. Ե. Գ. Էրա. 1892: 8° Երես 95: Գինն է՝ 2/4 Ը:

ՕՐԱՅՈՒՆ 1893 Թուականին Զերիտար. յորինել Մարտի 12:

Յովակիմեան. Կ. Պ. տպ. Գ. Պալան. 1892: 32° Երես 194:

ՓԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե. Գ. — Տեղագրութեան Կոստանդնուպոլսոյ եւ իւր
շրջակայից, յատկապէս ի յայտն: Կ. Պ. տպ. Ե. Մ.

Արտիքի. 1887: 12° Երես 64: Գինն է 100 փարայ:

ՓԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՆՈՎԸ — Թուականին, Քրիստոսեան, հայե-
րեան եւ յունարեան: Տէր եւ Տեղեւ Սրապիւն Պալանի Պալանի
(Գրասենեակ) Կապաթիա, Սէլանիկ Խան, 27: Կ. Պ. տպ.
Գ. Պալան. 1892:

ՊԱՆԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Ե. Գ. — Նոր իրական պարտեզ պատկերազարդ: Կ. Պ.
տպ. Ե. Մարտ. 1892: 8° Երես 60: Գինն է 100 փարայ:

“Մ Չ Ա Կ,”

Օրագիր

ԻՍ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 10 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция газеты “МШАКЪ”. Tiflis

Rédaction du journal “MSCHAK”.

“Ն Ո Ր - Դ Ա Ր,”

Օրագիր

Ժ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 10 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция газеты “НОР-ДАРЪ”. Tiflis

Rédaction du journal “NOR-DAR”.

“Ա Ր Չ Ա Գ Ա Ն Կ,”

Օրագիր

Ժ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 10 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция журнала “АРՃԱԳԱՆԿЪ”.

Tiflis, Rédaction du journal “ARDZAGANK”.

Պատկերազարդ

“Ա Ղ Բ Ի Ի Ր,”

Ամսագիր

Ժ.Ս. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 3 րուրլի: Արտասահման 4 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция “АГБЮРЪ”. Tiflis, Rédac-

tion de la Revue “AGBUR”.

Պատկերազարդ

“Տ Ա Ր Ա Զ,”

Շաբաթագիր

Դ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 6 րուրլի: Արտասահման 7 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция журнала “ТАРАЗЪ”. Tiflis,

Rédaction du journal “TARAZ”.

“Մ Ո Ւ Ր Ժ,”

Ամսագիր

Ե. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 10 րուրլի:

Հասցեն՝ Тифлис, Редакция журнала “МУРЧЪ”. Tiflis.

Rédaction de la revue “MURTCN”.

Պատկերազարդ

“Ա Ր Ա Կ Ա,”

Վեցամսեայ

Զ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 3 րուրլի:

Դուրաքանչիւր գիրքը կ'արժէ՝ թ. 2.50:

Հասցեն՝ С.-Петербургъ, Симеоу Гулакирянцу. Стремя-

ная улица, домъ No. 1. кв. No. 15. St. Pétersbourg, Siméon Goulamirantz, Rue Stremiansaja, m. No. 1, log. No. 15.

“Բ Ա Զ Մ Ա Վ Է Պ,”

Ամսագիր

Ժ.Ս. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 10 ֆ. (4 թ.)

Հասցեն՝ Rédaction de la Revue “BASMAVEP” Venise

(Italie), St. Lazare.

“Ա Ր Ե Ի Ե Լ Կ,”

Օրագիր

Ժ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 150 արծաթ դահեկան: Օգտար երկիրներ՝ 56 ֆ.:

Հասցեն՝ Direction du journal “AREVELK” Galata, Constantinople.

“Ճ Է Ր Ի Տ Ե Յ Ի Չ Ա Ր Գ Ի Տ Ե,”

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՏԱԾԳԱՍԱՐԱՆԻ ԼՐԱՅԻՐ ԱՄԷՆՈՐԾԱՅ

(Դնեցողոջ ծարի)

Տարեկան է Կ. Պոլիս . . . . . 140 շը.

Դռիքը տեղի . . . . . 200 ”

Հասցեն՝ M. Dikran Djivelekian, Constantinople, (Turquie Babi-Ali Djaddessi, Nr. 20.

“Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ի Կ,”

Օրագիր

Ի.Ն. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է (300 թուղի համար) 25 ֆրանք:

Հասցեն՝ Bureaux du Journal “HAÏRENIK” Péra, cité d'Alep, Constantinople.

“Մ Ա Ս Ի Ս,”

Երեքշաբաթագիր

Դ.Ս. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 6 ֆրանք.

Հասցեն՝ Կ. Պոլիս, Լալաթիա, Տէմիրիան Թիւ 24:

“Պ Ա Տ Կ Ե Ր,”

Գիտամանայ

Բաժանորդագրին է 50 դահեկան:

Հասցեն՝ Rédaction de la Revue “BADGER” Constanti-
nople, Péra, Yéchil-sokak, 1.

“Փ Ո Ւ Ն Ջ,”

Շաբաթագիր

Բաժանորդագրին է 2 1/2 արծաթ մշիտ

Հասցեն՝ Direction du journal arménien “POUNTCH” — 16
Masfé—Han, Balouk-Pazar 16 — Constantinople.

“Ժ Ա Ղ Ի Կ,”

Շաբաթագիր

Բաժանորդագրին է 50 շը.:

Հասցեն՝ H. Palacachian, Constantinople, Rue Esski-Zabtié,
Imprimerie N. Bérberian.

“Ա Ր Ե Ի Ե Լ Ե Ա Ն Մ Ա Մ Ո Ւ Լ,”

Ամսագիր

Ի.Փ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 4 արծաթ մշիտ:

Հասցեն՝ M. Mamourian, Smyrne (Turquie d'Asie).

“Մ Է Ճ Մ Ո Ւ Ե Յ Ը Ա Խ Պ Ա Ր,”

Օրագիր

Ժ. ՏԱՐԻ, 1893:

Բաժանորդագրին է 120 շը.:

Հասցեն՝ “MEDJMOUA-IAHBAR” 65 Grand' Rue de Péra
Constantinople.